

INTERNET

Prof. dr. Samo Bobek, Simona Sternad

- I. INTERNET
- II. STORITVE INTERNETA
- III. INFRASTRUKTURA INTERNETA IN PRIKLJUČITEV NA INTERNET
- IV. SVETOVNI SPLET
- V. SPLETNA MESTA IN SPLETNA STRAN
- VI. SPLETNI PORTAL
- VII. ELEKTRONSKA POŠTA

2

I. INTERNET

Zgodovina interneta

- 1969 – 1973 začetek projekta ARPAnet
- 1973 – 1981 teče projekt ARPAnet na univerzah v ZDA
- 1983 – sprejeti standardni protokoli Interneta (TCP/IP) za povezovanje in komunikacijo med računalniki in začetek delovanja Interneta
- 1983 – ARPAnet razdeli na: MILNET in ARPANET
- 1986 – hrbtnica omrežja NFSnet, ki prevzame vlogo ARPAneta
- 1990 – ARPAnet preneha delovati
- 1992 – ustanovitev Europeanet – hrbtnice za evropska raziskovalna in akademska omrežja

Kaj je internet

Internet je globalno omrežje različnih računalnikov in omrežij, ki se razteza po vsem svetu. Imenujemo ga tudi omrežje omrežij, ki je sestavljeno iz več kot 55.000 omrežij, v katerih je več kot pet milijonov računalnikov v skoraj 150 državah sveta. V omrežju so dostopne različne vrste informacij, od komercialnih, akademskih do državnih in seveda osebnih.

4

Zgradba Interneta

Deluje kot šibko povezana množica navzven odprtih manjših računalniških omrežij

Razvit z namenom, da se povežejo med sabo najrazličnejše računalnike

Omogoča več hkratnih povezav med dvema napravama

5

Naslavljanje računalnika IP – internet naslov

Vsak računalnik oz. naprava rabi svoj enoličen naslov, ki omogoča nemoteno komunikacijo

Sestavljen je iz 4 zlogov.

Razdelimo ga v štiri dele, ki jih ločimo s piko:

164.8.49.100

6

Naslavljanje računalnika Imena računalnikov

Razdeljen na dva dela:

- ☐ ime računalnika in
- ☐ domena računalnika

Domena računalnika nam pove nekaj o samem sistemu. Končnice domen so lahko organizirane po:

1. organizacijskih skupinah
2. zemljepisnem principu

8

1. Končnice domen po organizacijskih skupinah

Končnica domene	Kategorije
com	Komericalne organizacije
edu	Izobraževalne organizacije
gov	Vladne organizacije
int	Mednarodne organizacije
mil	Vojaške organizacije v ZDA
net	Računalniki, ki pripadajo Internet institucijam
org	Neprofitne organizacije

2. Končnice domen po zemljepisnem principu

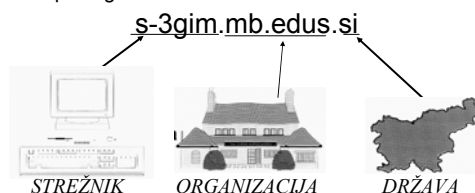
Končnica domene	Kategorije
au	Avstralija
at	Avstrija
fr	Francija
de	Nemčija
si	Slovenija
uk	Velika Britanija / Irska
jp	Japonska

9

Naslavljanje računalnika Imena računalnikov

IP številka: 194.249.256.100

Zgradba opisnega imena v Internetu:

Računalnik z imenom s-3gim, je v mariborski šoli, ki je nekje v Sloveniji.

10

Naslavljanje računalnika Domena

Domena je ime lokalnega omrežja, v katerem se nahaja naš računalnik

Domena lokalnega omrežja mariborske univerze:

uni-mb.si

11

Naslavljanje računalnika Zbirka HOSTS

Zbirka, ki vsebuje naslov IP in ime gostitelja na Internetu

Včasih so bili v zbirki vsi računalniki

Danes imamo posebne računalnike (domenske strežnike), ki vsebujejo bazo z imeni in naslovi vseh prijavljenih računalnikov v Internetu. Imenuje se DNS (Domain Name System). Domenski strežniki so urejeni v drevesno strukturo, v kateri korenski strežnik pozna naslove poddomenskih strežnikov

12

II. STORITVE INTERNETA

1. **Svetovni splet** (*World Wide Web - WWW*)
2. **Elektronska pošta** (*e-mail*)
3. **FTP** (*File Transfer Protocol - prenašanje datotek*)
4. **Chat** (*Internet Relay Chat - klepet preko Interneta*)
5. **Usenet** (*novice, konference*)
6. **Ostale storitve**

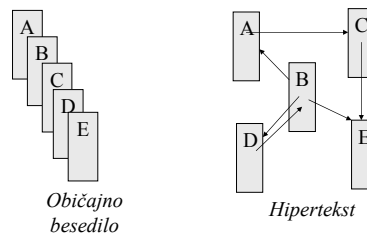
13

1. Svetovni splet - WWW

CERN

Svetovni splet (Word Wide Web)

Povezave - hiperpovezave

14

2. E-pošta

Ena najstarejših in ena najbolj razširjenih storitev v Internetu.

Danes jo uporablja več milijonov ljudi.

Najkasneje v osmih urah vsak naslovnik na svetu prejme sporočilo v svoj elektronski poštni predal.

Najbolj znani programi za elektronsko pošto so: Pegasus Mail, Eudora, Outlook, Netscape Messenger ...

15

3. FTP

Protokol za prenos datotek (FTP) omogoča pošiljanje datotek med računalniki v omrežju internet.

Orodja za FTP so standardni del programske opreme za internet; tudi z spletnimi pripomočki je mogoče prenašati datoteke.

16

5. Chat

Klepet po internetu (Chat) je storitev, ki omogoča, da se uporabniki »zbirajo« in izmenjujejo sporočila na strežniku IRC (angl. Internet Relay Chat). Sodelujoči izmenjujejo (napisana) sporočila v »realnem času«

17

4. USENET

Konferenčni splet (USENET) je storitev, ki je podobna elektronski pošti, le da namesto pošiljanja sporočila eno osebi objavimo sporočilo na skupnem področju, ki si ga lahko ogleda (in nanj odgovori) veliko uporabnikov.

Usenet omogoča organiziranje sporočil posameznikov po tematskih področjih nivičarskih skupinah. Obstoječih skupin je mnogo, posamezniki lahko začnejo nove.

18

6. Ostale storitve

Ker je količina informacij na internetu zelo velika, so se pojavila iskalna orodja, ki so s kategorizacijo in označevanjem olajšala iskanje:

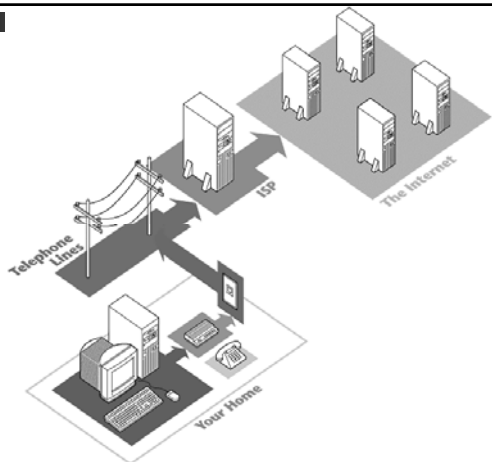
- Archie – omogoča iskanje datotek na anonimnih strežnikih
- Gopher (hrček) – organizirana skladišča besedilnih informacij; storitev je danes zelo integrirana v splet, saj posebnih Gopher odjemalcev skoraj več ni, spletni bralniki pa se sporazumevajo z gopher strežniki
- WAIS – protokol za sporazumevanje med internetnimi strežniki, ki omogoča pregeledovanje naslovov in vsebine datotek

19

III. INFRASTRUKTURA INTERNETA IN PRIKLJUČITEV NA INTERNET

Internet je množica preko različnih komunikacijskih kanalov povezanih računalnikov in komunikacijskih naprav, ki uporabljajo enake standarde komunikacije – TCT/IP družino protokolov.

20

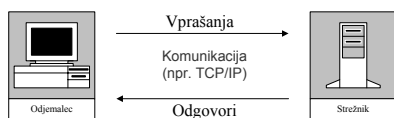
21

Internet je zasnovan na principu uporabe računalnikov »odjemalec-strežnik«

Računalnik je lahko hkrati odjemalec in strežnik; v primeru da nek odjemalec na strežniku ne najde željene informacije se ta kot odjemalec poveže z drugim računalnikom

22

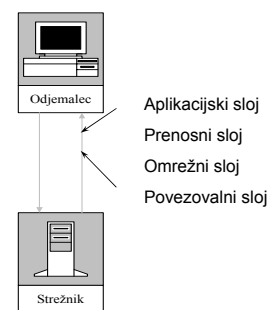
Princip odjemalec - strežnik (client - server)

- Načelo porazdeljene obdelave podatkov
- Izmenjava podatkov
- Združevanje in obdelava podatkov na enem mestu
- Strežnik se lahko hkrati pogovarja z več odjemalci

23

Princip komunikacije

Komunikacijski kanal

24

Standardi

1. **URL** (Uniform Resource Locator) – standard za naslavljanje dokumentov
2. **HTTP** (Hypertext Transfer Protocol) – protokol za dostop in sprejemanje hipertekst dokumentov
3. **HTML** (Hypertext Markup Language) – format za pisanje hipertekst dokumentov
4. **CGI** (Common Gateway Interface) – standard za pisanje WWW interaktivnih programov

25

1. URL

Osnovna shema, ki jo brskalniki uporabljajo za enotno imenovanje dokumentov v globalnem informacijskem omrežju, se imenuje URL.

URL je sestavljen iz:

`tip://naslov.racunalnika [:port] /ime_mape/ime_datoteke`

26

2. HTTP

Osnovni transportni protokol za porazdeljevanje informacij v WWW

Za dostavo želene informacije iz strežnika do stranke HTTP definira enostaven potek, ki je sestavljen iz štirih delov:

- ☐ stranka vzpostavi zvezo s strežnikom
- ☐ stranka poda zahtevo strežniku za določen dokument
- ☐ strežnik pošlje odgovor, ki vsebuje statusno kodo in besedilo dokumenta, če je na voljo
- ☐ stranka ali strežnik prekineta povezavo

27

3. HTML

HTML je poseben označevalni jezik, ki ga uporabljamo za izdelavo dokumentov v WWW, ki poleg besedila vsebuje še posebne značke za oblikovanje tega dokumenta.

Primer:

`<TITLE>Naslov dokumenta </TITLE>`

28

4. CGI

CGI skripti ali CGI programi omogočajo prevzem podatkov, dostop do podatkovnih baz, vstavljanje zelenih podatkov itd.

Standard za interiranje lastno razvitih programov.

29

V internet se lahko povezujejo različne naprave:

- ☐ različni računalniki
- ☐ dlančniki
- ☐ mobilni telefoni
- ☐ TV

30

Priključitev v omrežje Internet

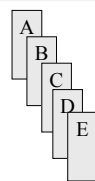
Priključitev:

- ☐ terminalski dostop,
- ☐ polni dostop,
- ☐ zakup komunikacijskega voda.

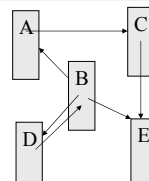
31

IV. SVETOVNI SPLET

- CERN
- Svetovni splet (Word Wide Web)
- Povezave - hiperpovezave

Običajno
besedilo

Hipertekst

32

Spletanje sestavkov

HTML jezik – označevalni jezik

Uvrščanje značk HTML v besedilo:

- ☐ z navadnimi urejevalniki
- ☐ urejevalnik za HTML
- ☐ pretvorniki besedila

33

Primer

```
<HTML>
  <HEAD>
    <TITLE>Moj prvi HTML dokument</TITLE>
  </HEAD>
  <BODY>
    Zdravo svet!
  </BODY>
</HTML>
```

34

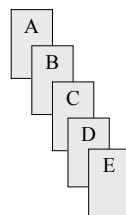
Nekateri osnovni izrazi

Hipertekst

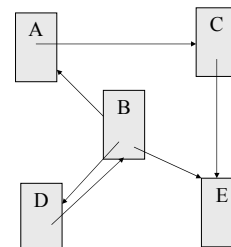
Predstavlja besedilo, ki zraven običajnega besedila vsebuje še posebne kazalce na druga besedila. Pri tem ni nujno, da se vsa besedila nahajajo na istem računalniku, ampak so lahko dosegljiva na drugem računalniku kjerkoli v svetu.

35

Razlika med običajnim besedilom in hipertekst besedilom

Običajno besedilo

Hipertekst

36

Hipermedija

Zraven besedil lahko kazalci kažejo tudi na različne slike, video posnetke in tudi zvočne efekte, kar imenujemo hipermedija.

Objekt

Objekt je v WWW del podatkov, ki se nahajajo v datoteki. Ta datoteka lahko vsebuje katerikoli tip podatkov, ki so značilni za hipermedija sisteme (besedilo, grafične slike, animacije, video in zvok). Lahko pa seveda datoteka vsebuje kombinacijo različnih podatkovnih tipov ali celo predstavlja izvajalsko datoteko oz. program.

37

Dokument

V WWW pa obstaja veliko različnih tipov objektov. Ponavadi, ko zahtevamo podatke v WWW, dobimo dokument, ki vsebuje besedilo, grafične slike in kazalce na druge objekte (npr. na drug dokument, video posnetek ali program).

Stran

Stran predstavlja drugo ime za dokument. Nekateri ga enačijo z računalniškim zaslonom ali oknom.

38

Spletno mesto

Ta izraz predstavlja množico med seboj vsebinsko povezanih dokumentov na enem prostoru oz. računalniku.

Brskalnik

Brskalnik je program, ki zna uporabljati in ustrezno prevesti podatkovne kazalce v WWW, zna komunicirati s strežniki in zajemati ustrezne podatke.

Je program za pregledovanje spletnih strani. Poznamo:

- ☐ Microsoft Internet Explorer
- ☐ Netscape Navigator
- ☐ Opera

39

URL

Osnovna shema, ki jo brskalniki uporabljajo za enotno imenovanje dokumentov v globalnem informacijskem omrežju, se imenuje URL.

URL je sestavljen iz:

`tip://naslov.racunalnika [:port] /ime_mape/ime_datoteke`

40

Primer

<http://www.ijs.si/slo.html>

http – tip protokola

www.ijs.si – naslov računalnika

slo.html – ime datoteke na tem strežniku

`http://www.s-3gim.mb.edus.si/projekt/timko/priimek/test.htm`
`ftp://kanin.arnes.si/software/unix/slika.gif`

41

Oznaka tip je lahko:

- file – datoteka na lokalnem računalniku
- ftp – datoteka na FTP strežniku
- http – datoteka na WWW strežniku

Oznaka [:port], ki je razvidna iz sintakse, večinoma ni potrebna, če se uporabljajo standardni porti.

42

Iskanje spletnih strani

Za iskanje informacij uporabljamo kataloge in iskalnike

Portal – vstopna točka

	Slovenski	Tuji
Imeniki	Mat'kurja Slowwwenia EON	Yahoo Altavista
Iskalniki	Najdi.si	Google

43

Imenik proti iskalniku

- Podatki so urejeni.
- Avtorji spletnih strani sami prijavijo svojo stran.
- Imenik hrani le najnужnejše podatke o strani: naziv, naslov in kratek opis.
- Imenik uporabimo kot odskočno desko za iskanje po internetu
- Število zadetkov je majhno, zato vam imenik prihrani veliko časa.
- Podatki niso urejeni.
- Program najde spletno stran sam.
- Iskalnik hrani vsebino cele strani. Če v vsebini opis ni vključen, ga iskalnik nima.
- Iskalnik uporabimo, kadar v imeniku nismo našli nič uporabnega
- Število zadetkov je veliko, njihovo pregledovanje vzame veliko časa.

44

V. SPLETNA MESTA IN SPLETNE STRANI

Spletno mesto (angl. web site) je množica medseboj povezanih spletnih strani na spletnem strežniku (ali prostoru).

Spletna stran (angl. web page) je dokument v okviru spletnega mesta, ki vsebuje določene podatke.

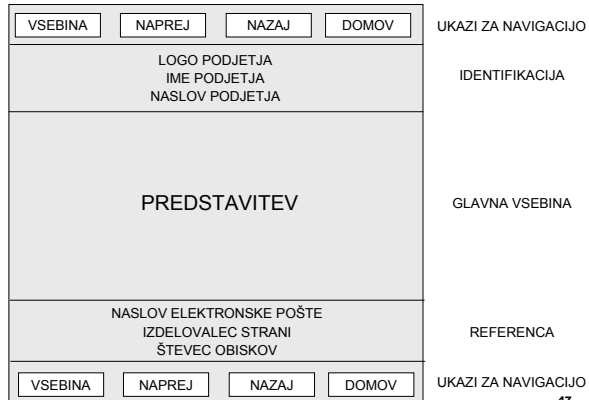
45

Spletne strani - deli

Deli (področja) spletne strani so:

- ☐ ukazi za navigacijo
- ☐ identifikacija spletne strani (lokacija strani in ime lastnika strani)
- ☐ področje glavne vsebine
- ☐ reference spletne strani (izdelovalec strani, datum spremembe, naslov e-pošte in števec obiskov)

46

47

Spletne strani – elementi

Elementi spletne strani so:

- ☐ **glava spletne strani** (angl. banner) ali pasica – naslov strani (besedilo ali slika), ki ponavadi vsebuje logo podjetja
- ☐ **navigacijski trak** – vrstica ali stolpec tekstovnih ali slikovnih hiperpovezav do ostalih strani spletnega mesta
- ☐ **ikone in gumbi** – so prikaz navigacijskih ukazov v obliki majhnih sličic in drugih grafičnih podob
- ☐ **hiperpovezave** – povezujejo stran z drugimi stranmi; ločimo: strukturne povezave (določajo strukturo informacijskega prostora strani), asociativne povezave znotraj vsebine strani – podčrtane besede ali slike (kažejo na stran s povezano vsebino), seznam dodatnih referenc (kažejo na ostale strani z manj povezano vsebino)
- ☐ **razdelilne črte** – vizualno razdelijo obsežnejše strani v vsebinske sklope

- **besedilo strani** – podatki, ki bi jih naj uporabnik prebral na strani; besedila naj bodo kratka, pregledna, ločena v odstavke
- **tabele** – uporabljajo se za sistematično prikazovanje podatkov
- **okvirji** – delijo spletno stran v »virtualne« strani (znotraj okvirja deluje vgnezdjena stran) in jih uporabljamo selektivno in s premislekom
- **slike** – slike, najpogosteje v gif ali jpg formatih
- **multimedijski elementi** – animacijski učinki prirejeni posameznim elementom spletne strani v smislu situacijsko pogojenega aktiviranja učinkov (učinek se aktivira ob določenem pogoju), uporabe filmskih posnetkov, zvočnih (glasbenih) zapisov ipd.; tehnologije: Real player, Quick time, ShockWave, Flash
- **razni drugi vizualni učinki** – sestavljanje slike iz delčkov, premikajoči se zapisi ipd.
- **obrazci** – način zbiranja podatkov o obiskovalcih spletne strani

49

Značilnosti dobrih spletnih strani/1

Model HOME:

- High-quality content – kvalitetna vsebina
- Often updated – redno posodabljanje
- Minimal download time – hitro prikazovanje
- Ease of use – enostavna uporaba

Razširje HOME model v HOME RUN:

- Relevant to users needs – vsebina prilagojena uporabnikom ne podjetju lastniku strani
- Unique to on line medium – prilagojena vsebina elektronskemu delu
- Net-centric corporate culture – spletne strani izhajajo iz prenovljene organizacijske kulture podjetja lastnika strani

Značilnosti dobrih spletnih strani/2

- spletna stran naj bo pregledna – uporabimo prazen prostor za ločevanje vsebinskih sklopov namesto črt
- raznolikost tehnoloških platform – velikost zaslonov in ločljivost (upoštevajmo opremljenost ciljnega bralca)
- odzivni čas manjši od ene sekunde (presodimo obseg grafike in multimedije na ciljnega bralca)
- simboli za povezave – izogibajmo se gumbov »pritisni tukaj« in uporabljajmo »govoreče« povezave; upoštevajmo barvne standarde hiperpovezav (modra barva še neobiskane, rdeča barva že obiskane)

51

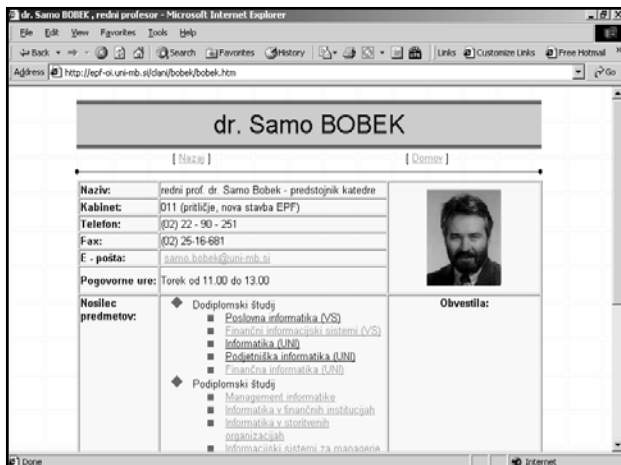
- standardiziranje kaskadnih stilov (angl. Cascade Style Sheets – CSS)
- okvirji – izogibajmo se nepotrebnim uporabi okvirjev
- verzija spletne strani za tiskanje v primeru daljših in obsežnejših strani
- oblika in stil pisanja – jedrnat in pregledno besedilo, poudarki, primeren obseg neformalnosti in humorja, zmerena osebna nota
- smiselni naziv strani (zlasti zaradi shranjevanja naslovov)
- naslovi strani – jasni, prva beseda naj ima pomen (iskalniki) in naj se ne ponavlja na podnaslovih
- čitljivost – barva ozadja in barva besedila naj bosta v kontrastu, premislek pri pisanem ozadju, velikost črk

52

- multimedija – hitrost delovanja, zahteve po pogostem posodabljanju pripomočkov na uporabniški strani so moteče ..
- slike in fotografije – hitrost delovanja, hirarhično višje strani manj slik in fotografij
- animacija – upoštevajmo ciljno skupino bralcev
- video – priporočljivo kot snemljivo (download) datoteko
- zvok – raziskave so pokazale, da uporabniki ob kvalitetnejšem zvoku mislijo, da je boljša grafika
- trodimenzionalna grafika – selektivna uporaba zlasti za prikazovanje »materialnih objektov«
- uporabniki z zmanjšanimi sposobnostmi – prilagoditve pri slušni in vizualni informaciji, previdnost pri barvah tehnologije za invalide (W3C)
- internacionalizacija spletne strani – jezik, kodne tabele, pisava, zakonodaja različnih držav, različne kulture

53

Datum	Vsebina predavanj
20.2.03	
27.2.03	
6.3.03	Uvodna predavanja
13.3.03	Strateški informacijski sistemi
20.3.03	Informacijska prenova poslovnih procesov
	Bakan-Toplak Metka: Informacijska prenova procesov v pokrajinskem uradni Maribor, EPF 1998 mag. delo
	Majda Meško: Informacijska prenova poslovnih procesov v mesno izdelovalni industriji, EPF 2001 mag. delo
	Lara Orač: Informacijska prenova procesov v javni upravi na primeru DURS, EPF 2002 mag. delo
27.3.03	

Spletno mesto

Struktura spletnega mesta opredeli kako so spletne strani medseboj povezane s povezavami.

Osnovne strukture spletnega mesta so:

1. zaporedna
2. hierarhična
3. mrežna
4. krožna

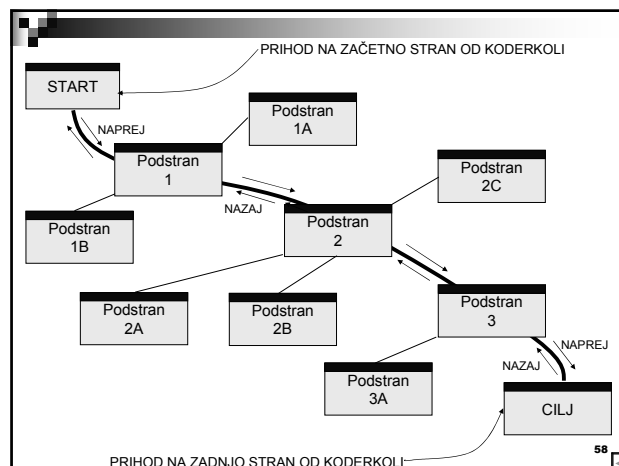
56

1. Zaporedna struktura spletnega mesta

Uporabnik se premika po spletnem mestu z zaporedno strukturo s pomočjo preprostih navigacijskih gumbov (naprej, nazaj).

Uporablja se pri spletnih predstavitev.

57

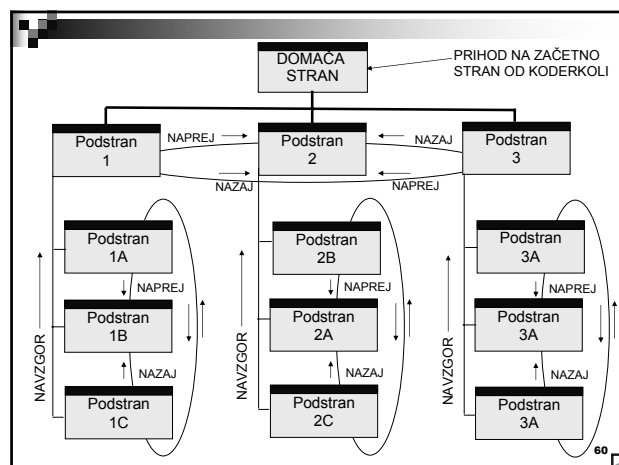

58

2. Hierarhična struktura spletnega mesta

Hiperpovezave usmerjajo uporabnika od strani s splošnimi informacijami do strani z bolj podrobnejšimi informacijami.

59

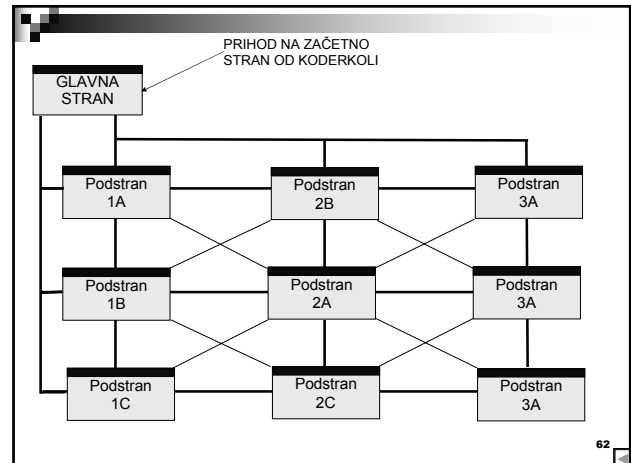
60

3. Mrežna struktura spletnega mesta

Mrežna struktura je najkompleksnejša oblika spletnega mesta, ki pa hkrati omogoča najsvobodnejšo navigacijo po straneh mesta.

Uporabnik lahko hitro izgubi orientacijo zato je priporočljiv načrt spletnega mesta

61

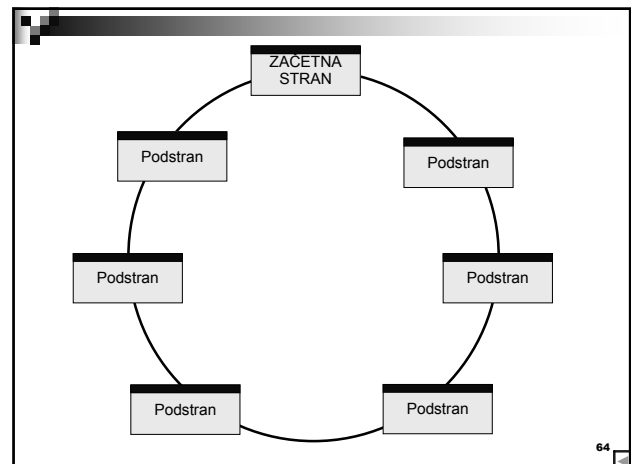

62

4. Krožna struktura spletnega mesta

Krožna struktura je varianta zaporedne strukture in je redka.

63

64

Značilnosti spletnega mesta:

- ☐ začetna stran – ponavadi obolovana drugače, saj mora pritegniti naključnega obiskovalca in hkrati usmerjati na druge strani mesta
- ☐ širina začetne strani – izgled mora biti dobro viden na vseh velikostih zaslonov, sama spletna stran pa naj bo neodvisna od ločljivosti
- ☐ pozdravna stran – izkušnje kažejo da »pozdravne začetne strani« odganjajo obiskovalce
- ☐ zasnova začetne in ostalih strani – ponavljanje logotipa, lokacije in uporaba istih značilnosti
- ☐ sinonimi – sinomin »nakupovalni voziček« za opis določenega pomena

65

- ☐ navigacija – uporabnik mora vedno vedeti, kje je, kam gre in kje je bil
- ☐ vrnjena spletna mesta – pri zelo velikih spletnih mestih
- ☐ uporaba iskalnika na spletnem mestu
- ☐ oblika URL naslova – kratek, razumljiv in »govoreč«
- ☐ klepetanje z uporabniki
- ☐ apleti
- ☐ »gumb mail«
- ☐ »inteligentna spletna mesta« – spoznanje uporabnika in se prilagajajo njegovim značilnostim

66

Univerza v Mariboru
Ekonomsko-poslovna fakulteta
Katedra za organizacijo in informatiko

Strani una: Simona Sternad, zadnja sprememba: 20.03.2003

67

Vrste spletnih mest

- Osebna mesta
 - [Merlin](#)
 - [Maruša](#)
 - [Oprah](#)
 - [Ricki Lake](#)
 - [Milan Kučan](#)
- Tematska mesta
 - [Aerobika](#)
 - [Exaremist](#)
 - [Društvo tabornikov](#)
 - [Prvi slovenski vinski portal](#)
- Poslovna mesta
 - [Feeltisk](#)
 - [Adira Airways](#)
 - [Alpina](#)
 - [Adobe](#)
 - [Coca cola](#)
- Razvedrilna mesta
 - [Skupina Tabu](#)
 - [Janjiina stran](#)
 - [Zadnja večerja](#)

68

Priprava in vzpostavitev spletnega mesta/1

Proces priprave in vzpostavljanja spletnega mesta sestavljajo tri faze:

1. **stilska zasnova**
 - opredelitev ciljev
 - načrtovanje strukture
 - priprava in oblikovanje podlag
2. **izdelava**
 - priprava in oblikovanje vsebin
 - programiranje
 - testiranje
3. **uporaba**
 - objava spletnega mesta
 - trženje in oglaševanje spletnega mesta

Priprava in vzpostavitev spletnega mesta/2

Strokovnjaki, ki so potrebni za pripravo in vzpostavljanje spletnega mesta:

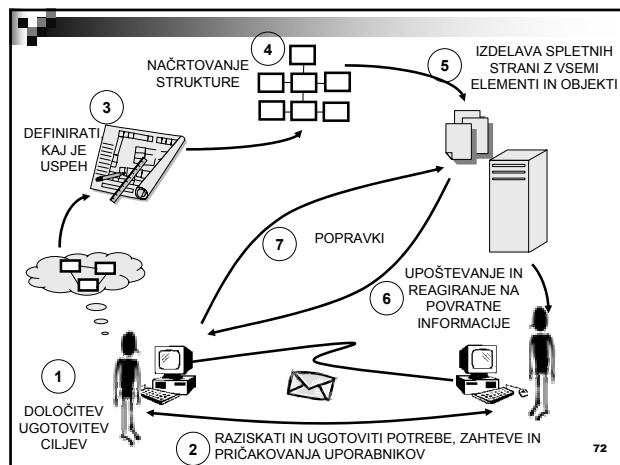
- »naročnik« – poslovni izvedenec poslovnega področja, ki bo uporabljalo spletno mesto
- izdelovalec
- zbiralec informacij
- oblikovalec podlage
- multimedijški oblikovalec
- urednik
- informatik (programer)
- producent
- »webmaster« – skrbnik spletnega mesta

70

	STILSKA ZASNOVA			IZDELAVA			DISTRIBUCIJA	
	Def. ciljev	Inf. o strukturi	Oblik. podlage	Izdelava vsebine	Programiranje	Testiranje	Objava strani	Trženje in oglaš.
Stranka								
Izdelovalec								
Zbiralec informacij								
Oblikovalec podlage								
Multimedijški oblikovalec								
Urednik								
Programer								
Producent								
Webmaster								

■ GLAVNA ODGOVORNOST
 ■ SVETOVALNA ODGOVORNOST

71

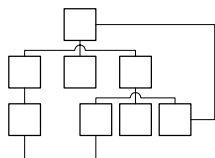

Načrtovanje spletnih strani

Namen spletnega mesta

Določimo zgradbo spletnega mesta in postavitev njegovih strani

Povezave, ki jih bomo vključili

73

Vsebina spletnega mesta

Napišemo besedilo spletnih strani

Pretvorimo vsebino v obliko HTML

Strani opremimo z grafiko, animacijami, zvokom...

74

Kaj so HTML dokumenti in kako jih pišemo?

HTML dokumenti so v osnovi datoteke v čistem tekstovnem formatu (ASCII).

Pišemo in popravljamo jih lahko v:

- ☐ navadnem urejevalniku besedi (Beležka...)
- ☐ HTML urejevalniku (MS FrontPage Express, MS FrontPage, Netscape Composer...)
- ☐ pretvorniku besedil (Word, PowerPoint...)

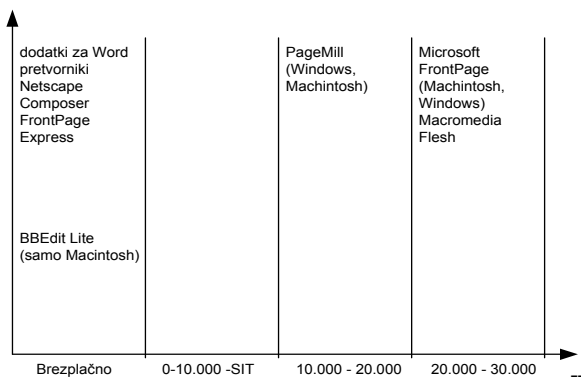
75

Kaj moramo vedeti o spletnih urejevalnikih?

Za pomoč pri odločitvi nam pomaga pet dejavnikov:

- ☐ Napor
- ☐ Operacijski sistem
- ☐ Programski dodatek ali samostojni program
- ☐ HTML ali WYSIWYG
- ☐ Brezplačno ali za denar

76

77

Objava spletnega mesta

Spletne strani sestavimo na lokalnem računalniku

Spletne strani spravimo na spletni strežnik

Objavimo informacije o obstoju spletnega mesta

78

VI. SPLETNI PORTAL

Spletni portal je personalizirano, integrirano poslovno okolje osredotočeno na vsebino in aplikacije.

Spletni portal je enotna vstopna točka.

Spletni portal je povezovalac interneta in intraneta v organizaciji.

Spletni portal je dinamično spletno mesto, ki omogoča decentralizirano urejanje.

79

Prednosti portalov pred klasičnimi spletnimi mesti

- ☐ so enotna vstopna točka
- ☐ osebno usmerjen dostop – kategorizacija uporabnikov in selekcija vsebine za posameznika
- ☐ decentralizirano urejanje vsebine
- ☐ enostavnejše upravljanje z vsebino in dokumenti
- ☐ prijaznost do uporabnika
- ☐ integracija sistemov

80

Priprava in vzpostavitev spletnega portala

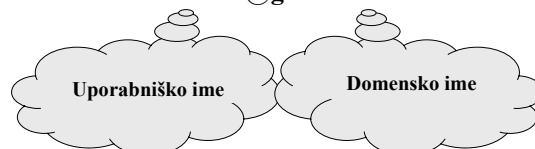
- ☐ opredelitev ciljev
- ☐ priprava načrta vsebinskih področij
- ☐ odločitev o številu in vsebini področij
- ☐ struktura map in podmap
- ☐ struktura kategorij
- ☐ struktura perspektiv
- ☐ seznam elementov
- ☐ osnovni kocept strukture strani
- ☐ izdelava portletov
- ☐ oblikovanje strani

81

VII. ELEKTRONSKA POŠTA

Kako izgleda elektronski naslov?

tone.novak@guest.arnes.si

82

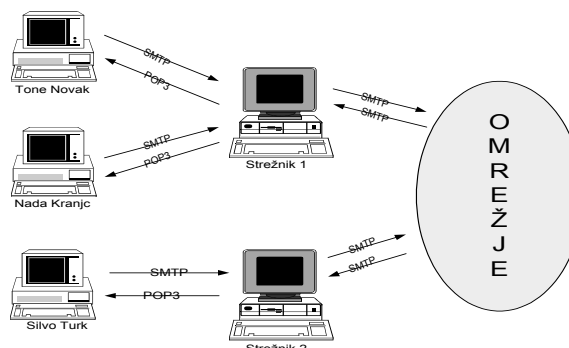
Prednosti elektronske pošte pred klasično

Elektronska pošta je izjemno hitra in ekonomična (sporočilo preprosto razpošljemo na tisoče naslovov). Ima pa tudi lastnosti klasične pošte:

- zanesljiva
- dokumenti, ki se prenašajo ne izgubijo kakovosti (lahko pošiljamo slike, grafične načrte, glasbene datoteke itd.)
- varstvo prenesenih podatkov

83

Kako potuje elektronska pošta?

84

Kaj je potrebno za elektronsko pošto?

Ponudnik → poštni predal.

Odjemalec za elektronsko pošto (*Pegasus Mail, Eudora, Outlook*). V njem si moramo nastaviti:

- ☐ strežnik za prihajajočo pošto, za kar uporabljamo protokol POP3
- ☐ strežnik za odhajajočo pošto, za kar uporabljamo protokol SMTP
- ☐ uporabniško ime in geslo.

85

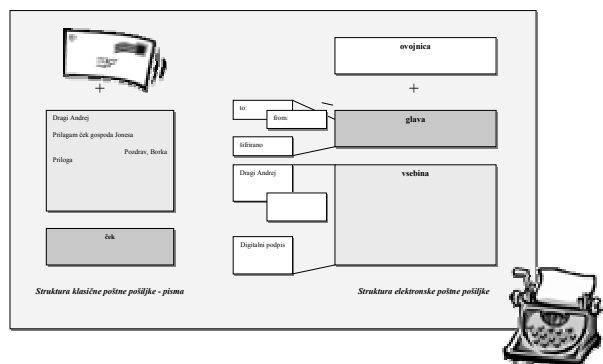
Kaj omogoča poštni odjemalec?

Vsak poštni odjemalec lastniku omogoča naslednje storitve:

- sprejemanje sporočila
- pošiljanje sporočila
- hranjenje sprejetih in poslanih sporočil - arhiviranje
- urejanje vsebine sporočila
- urejanje arhivov sprejetih in poslanih sporočil
- razvrščanje elektronskih sporočil v mape
- nadaljnjo obdelavo podatkov, sprejetih z elektronskim sporočilom.

Kako je sestavljeno elektronsko sporočilo?

V ovojnici imamo:

- podatki o naslovniku - "to"
- podatki o pošiljatelju - "from"
- vsebina sporočila - "subject"
- elektronska kopija - "cc"
- priloge - "attachment"

88

Kako izrazimo čustva o tem, kar smo napisali v sporočilu?

Znak razpoloženja	Opis	Znak razpoloženja	Opis
:(	Mrk pogled	:)	Brezizraznost
:)	Nasmešek	;-)	Mežikanje
:(	Jok	:)	Slabša se

89

Bonton in navodila

Odstavki in sporočila naj bodo kratki.

V sporočilu se osredotočite samo na eno temo in sporočilo naj vedno vsebuje tematski naslov, ki ga uporabnik oz. prejemnik takoj opazi.

Podpis naj vsebuje vaše ime, položaj, članstvo in Internet naslov in naj ne bi bil daljši od štirih vrstic.

Velike črke uporabljajte samo za oznako pomembnih stvari ali pri naslovu, sicer besede, napisane z velikimi črkami, predstavljajo vpitje in nadiranje.

90

Dolžina vrstic naj bo od 65 do 70 znakov.

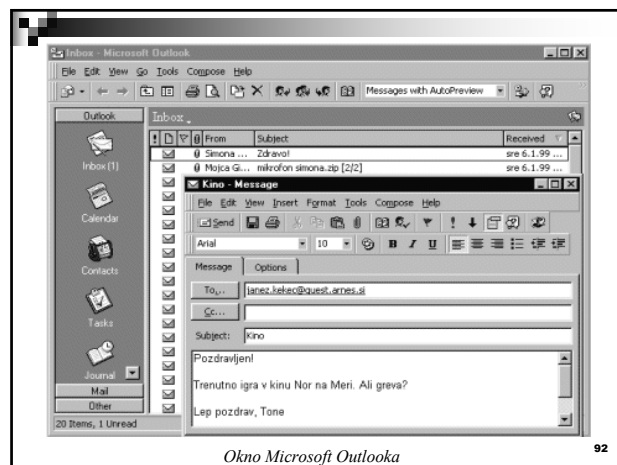
Pošto pogledajte vsak dan in pazite na njeno količino.

Zbrišite tista sporočila, ki jih ne potrebujete, saj zavzemajo prostor.

Pisma pošiljajte kot navadno besedilo, razen če se z naslovnikom dogovorite drugače.

Ne pripenjajte datotek brez potrebe, če že, potem uporabite program WinZip.

91

Okno Microsoft Outlooka

92

Poštni seznam

Vnaprej pripravljeni seznam naslovov e-pošte, ki jim lahko podjetje pošilja serijske dopise.

Uporaba hiperpovezav v sporočilih (povezave s spletnimi mesti podjetja)

Uporaba multimedije v sporočilih.

93